Finnet-liitto ry – lausunto valtioneuvoston kirjelmästä U 23/2026 vp

Finnet-liitto ry (jäljempänä ”Finnet”) kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä U 23/2026 vp, joka koskee ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisista verkoista (digitaaliverkkoasetus).

Tämä lausunto annetaan Finnetin ja sen kaikkien jäsenyhtiöiden puolesta:

> ElmoNet Oy, FNE-Finland Oy, JAPO, Kaisanet Oy, Karjaan Puhelin Oy, Kemiön Puhelin Oy, LP Vahvavirta Osuuskunta, Lennu, Lounea Oy, LPOnet Osk Anl, MPY Telecom Oyj, Paraisten Puhelin Oy, Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy, Savonlinnan BLC Osuuskunta, Vakka-Suomen Puhelin Oy ja Ålands Telefonandelslag.

U-kirjeessä käsitellään laajaa digitaaliverkkoasetusta, jolla uudistettaisiin sähköisen viestinnän sääntelykehikkoa yhdistämällä ja korvaamalla useita voimassa olevia säädöksiä. Asetusehdotuksella olisi merkittäviä vaikutuksia digitaalisen infrastruktuurin investointeihin, markkinoiden toimintaan sekä kansalliseen sääntelyliikkumavaraan.

1. Kiinteän infrastruktuurin rooli

U-kirjeessä todetaan asetusehdotuksen tavoitteena olevan siirtymä korkean kapasiteetin verkkoihin ja gigabittiyhteyksiin, mukaan lukien siirtymä kupariverkoista kuitupohjaisiin ratkaisuihin. Finnetin näkemyksen mukaan digitaalisen infrastruktuurin perustan muodostaa kiinteä verkko, erityisesti valokuitu, joka mahdollistaa symmetriset gigabittiyhteydet sekä kapasiteetiltaan ja energiatehokkuudeltaan kestävän kehityksen.

Sääntelyssä on perinteisesti pyritty kohtelemaan eri teknologioita yhdenvertaisesti. Finnet katsoo kuitenkin, että digitaalisen infrastruktuurin kehittämisessä on perusteltua painottaa ratkaisuja, jotka ovat kuhunkin käyttötarkoitukseen kapasiteetiltaan, toimintavarmuudeltaan ja elinkaarikustannuksiltaan tehokkaimpia.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että investointeja tulisi ohjata erityisesti kiinteään infrastruktuuriin, kuten valokuituverkkoihin, jotka muodostavat kestävimmän perustan digitaalisten palvelujen kehittämiselle. Tämä on tärkeää myös alueellisen kehityksen näkökulmasta, sillä kiinteät verkot rakentuvat paikallisten investointipäätösten varaan ja niiden toteutuminen edellyttää riittäviä kannustimia kaikilla alueilla.

2. Taajuuspolitiikka

U-kirjeessä todetaan, että asetusehdotus vahvistaisi radiotaajuuksien EU-tason koordinointia ja lisäisi komission toimivaltaa taajuuksien käytön ohjaamisessa. Taajuuspolitiikalla on keskeinen merkitys investointien suuntautumiselle, minkä vuoksi sen vaikutuksia tulee arvioida kokonaisuutena.

Finnet katsoo, että taajuuspolitiikassa on tärkeää varmistaa tasapaino eri käyttötarkoitusten välillä. Lisensioimattoman käytön merkitys on kasvanut merkittävästi ja erityisesti WLAN-teknologiat muodostavat olennaisen osan digitaalista infrastruktuuria. Tämän vuoksi on tärkeää turvata myös jatkossa riittävät toimintaedellytykset lisensioimattomalle käytölle. Näin voidaan varmistaa, että kiinteän verkon kapasiteetti voidaan hyödyntää tehokkaasti myös langattomasti.

3. Mobiiliverkkojen rooli

Asetusehdotuksessa korostuu langattomien verkkojen, mukaan lukien 5G- ja tulevien 6G-ratkaisujen, kehittäminen osana digitaalista infrastruktuuria.

Finnet pitää mobiiliverkkoja tärkeänä osana kokonaisuutta erityisesti liikkuvassa käytössä. Samalla Finnet korostaa, että kiinteän ja langattoman infrastruktuurin roolit ovat erilaiset. Kiinteä verkko muodostaa kapasiteetin ja toimintavarmuuden perustan erityisesti kasvavan datankäytön, etätyön ja digitaalisten palvelujen näkökulmasta, kun taas mobiiliverkot täydentävät tätä kokonaisuutta.

Sääntelyn painotuksilla on keskeinen merkitys investointien suuntautumiselle, minkä vuoksi on tärkeää, että kokonaisuus ei ohjaa kehitystä pois kiinteästä infrastruktuurista.

Tässä yhteydessä Finnet pitää tärkeänä, että myös yleispalvelua koskevaa sääntelyä tarkastellaan suhteessa kasvaviin kapasiteettivaatimuksiin. Digitaalisten palvelujen käytön lisääntyessä yhteyksien laatu- ja kapasiteettivaatimukset kasvavat, mikä korostaa kiinteän infrastruktuurin merkitystä.

4. HMV-sääntely

U-kirjeessä todetaan, että komission ehdotus säilyttäisi huomattavan markkinavoiman sääntelyn pääosin nykyisen kaltaisena. Finnet katsoo, että valtioneuvoston kannassa tulisi korostaa nykyistä vahvemmin HMV-sääntelyn keventämistarvetta. Finnetin näkemyksen mukaan nykyinen malli, joka perustuu laajaan ennakolliseen sääntelyyn, on monin osin raskas ja hidas suhteessa markkinoiden kehitykseen.

Finnet katsoo, että sääntelyä tulisi kehittää suuntaan, jossa kilpailulainsäädäntö muodostaa ensisijaisen välineen markkinaongelmiin puuttumisessa ja ennakollinen sääntely kohdistetaan vain selkeästi perusteltuihin tilanteisiin.

Lisäksi on perusteltua tarkastella toimialan sopimusperusteisten ratkaisujen mahdollisuuksia tilanteissa, joissa markkinaehtoinen yhteistyö tuottaa tehokkaita lopputuloksia.

Finnet kiinnittää huomiota myös harmonisoitujen eurooppalaisten tukkutuotteiden kehittämiseen. Vaikka harmonisointi voi edistää sisämarkkinoiden toimivuutta, on tärkeää varmistaa, että ratkaisut soveltuvat erilaisiin kansallisiin markkinaolosuhteisiin eivätkä rajoita toimivien markkinamallien kehittämistä.

5. EU-tason ohjaus ja kansallinen liikkumavara

Asetusehdotuksessa vahvistetaan EU-tason ohjausta muun muassa lisäämällä komission täytäntöönpanovaltaa sekä uudistamalla viranomaisten välistä yhteistyörakennetta korvaamalla nykyinen BEREC-järjestelmä uudella mallilla.

Finnet pitää tärkeänä, että kansallisille viranomaisille jää riittävä liikkumavara huomioida markkinoiden erityispiirteet. Suomessa kansallisen regulaattorin asiantuntemus on ollut keskeinen tekijä toimivien viestintämarkkinoiden rakentamisessa. Asetuksen jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että tämä asiantuntemus säilyy osana sääntelyjärjestelmää.

Finnet pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistamistavoite toteutuu myös käytännössä eikä uusi sääntelykehikko lisää yritysten tai viranomaisten hallinnollista taakkaa. Tämä näkökulma liittyy

erityisesti asetuksen hallintorakennetta, viranomaisyhteistyötä ja tiedonkeruuta koskeviin säännöksiin.

Tässä yhteydessä Finnet kiinnittää huomiota myös alkuperämaaperiaatteen laajempaan soveltamiseen. Mikäli valvonta ja sääntely keskittyvät entistä vahvemmin toimijan kotivaltion viranomaiselle, voi tämä johtaa tilanteeseen, jossa samalla kansallisella markkinalla toimivia yrityksiä valvotaan ja säännellään eri tavoin riippuen siitä, mihin jäsenvaltioon toimija on sijoittautunut. Tällä voi olla vaikutusta kilpailuneutraliteettiin jäsenvaltioiden sisällä, mikä korostaa tarvetta varmistaa yhdenmukaiset pelisäännöt ja tehokas valvonta kaikissa jäsenvaltioissa.

6. Yhteenveto

Asetuksen keskeinen vaikutus syntyy siitä, mihin suuntaan se ohjaa investointeja eri teknologioiden välillä. Tästä näkökulmasta sääntelyn painotuksilla on pitkäaikaisia vaikutuksia digitaalisen infrastruktuurin rakenteeseen. Sääntelyn keskeinen tehtävä ei ole ainoastaan mahdollistaa investointeja, vaan ohjata niitä kestävään, energiatehokkaaseen ja pitkällä aikavälillä toimivaan suuntaan.

Finnet katsoo, että digitaaliverkkoasetuksen jatkovalmistelussa on keskeistä varmistaa, että sääntely tukee tehokkaiden ja kestävien investointien toteutumista. Tämän kannalta olennaista on, että kiinteän infrastruktuurin kehittäminen asetetaan keskiöön, taajuuspolitiikka on tasapainoista, markkinasääntelyä kevennetään ja kansallinen liikkumavara turvataan.

Finnet-liitto ry:n puolesta,

Marko Vuorinen
Lakiasiainjohtaja